

Sygn. akt III A Ua 7/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2019 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Ireneusz Lejczak (spr.)

Sędziowie: SSA Barbara Ciuraszkiewicz

SSA Barbara Staśkiewicz

Protokolant: Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2019 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o wypłatę świadczenia

na skutek apelacji J. G.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 30 października 2018 r. sygn. akt VIII U 3597/18

zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 26 czerwca 2018 r. w ten sposób, że zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. do zapłaty J. G. emerytury należnej A. G. za listopad 2016 r.

UZASADNIENIE

Wydaną na podstawie art. 136 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS decyzją z 26.06.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. odmówił J. G. prawa do niezrealizowanego świadczenia po zmarłej żonie A. za listopad 2016 r. wskazując, że roszczenie to wygasło wobec złożenia wniosku o jego wypłatę po upływie 12 miesięcy od śmierci żony.

Wyrokiem z 30.10.2018 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił odwołanie J. G. od tej decyzji. Orzeczenie to poprzedził Sąd następującymi ustaleniami:

Żona wnioskodawcy A. G. pobierała świadczenie emerytalne, które przynosił listonosz. Emeryturę A. G. za październik 2016 r. odebrał w dniu 25.10. 2016 r. od listonosza wnioskodawca, ponieważ A. G. znajdowała się w szpitalu. A. G. zmarła 6.11.2016 r. i organ rentowy nie wypłacił jej emerytury za listopad 2016 r. Z wnioskiem o wypłatę tego świadczenia wystąpił wnioskodawca 20.06.2018 r. Przy tych ustaleniach uznał Sąd odwołanie za niezasadne. Wskazał Sąd, że wnioskodawca - jako mąż zmarłej emerytki - miał prawo do świadczenia należnego do dnia jej śmierci, o czym stanowi art. 136 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Nie mniej jednak, zgodnie z § 3

art. 138 tej ustawy, roszczenie do wypłaty niezrealizowanego świadczenia wygasa z upływem 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, której świadczenie przysługiwało, chyba że przed upływem tego okresu zostanie zgłoszony wniosek o dalsze prowadzenie postępowania. Dodatkowo wskazał Sąd, że ustawodawca nie przewidział żadnych okoliczności usprawiedliwiających złożenie wniosku po terminie. Z uwagi na powyższe i bezsporną okoliczność, że wniosek o wypłatę świadczenia należnego żonie złożył wnioskodawca po upływie 12 miesięcy od śmierci żony Sąd Okręgowy odwołanie od zaskarżonej decyzji oddalił.

Wyrok ten zaskarżył wnioskodawca apelacją w całości i wniósł o zmianę orzeczenia i uwzględnienie jego odwołania.

W uzasadnieniu apelacji podniósł skarżący, m.in. to że o terminie 12 miesięcznym na dochodzenie spornego świadczenia nie wiedział. Zwrócił ponadto uwagę na fakt, że organ rentowy nie zawiadomił go o zalegającej emeryturze jego żony, pomimo że organ wiedział o tym, iż wnioskodawca jako mąż podejmował od listonosza emeryturę żony.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Podstawę prawną zaskarżonej decyzji, jak i wyroku Sądu Okręgowego, stanowił przepis § 3 art. 136 w zw. z § 1 art. 136 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 - zwana dalej ustawą). W orzecznictwie sądów powszechnych występuje rozbieżność stanowisk co do tego czy wymienione przepisy regulują wyłącznie sytuację dotyczące osoby dopiero ubiegającej się o emeryturę lub rentę, która zmarła w trakcie procedury przyznawania jej tego prawa (tak Sąd Apelacyjny w Szczecinie z 12.07.2017 r., III A Ua 726/16), czy też dotyczą również przypadków osób posiadających już prawo do tych świadczeń (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 1.12.2016 r., III A Ua 546/16). W ocenie Sądu II instancji rozpatrującej niniejszy spór przepisy art. 136 § 1 i 3 ustawy wprost stosuje się wobec osób ubiegających się o świadczenie oraz jedynie wobec tych emerytów i rencistów, którzy zmarli w trakcie procedury dotyczącej ubiegania się o zwiększenie świadczenia (przeliczenie) lub o podjęcie wypłaty wstrzymanego lub zawieszzonego świadczenia. Przypadek natomiast taki jaki wystąpił w niniejszej sprawie, to jest roszczenie o niewypłacone zmarłej emerytce świadczenie za miesiąc, w którym nastąpił zgon nie mógł być rozpatrywany wyłącznie z zastosowaniem przepisu art. 136 § 1 i 3 ustawy. W przeciwieństwie bowiem do opisanego w art. 136 § 1 ustawy roszczenia będącego w toku procedowania, i z tej racji wymagającego wstąpienia do postępowania osób wymienionych w § 2 art. 136 ustawy, emerytura i renta za miesiąc, w którym nastąpił zgon uprawnionego jest świadczeniem pewnym i niczym nie różni się jej charakter prawny od emerytury i renty wypłacanej emerytowi i renciście za ich życia. Przypomnieć bowiem należy, że w myśl art. 101 pkt 2 ustawy prawo do świadczeń ustaje dopiero wraz ze śmiercią osoby uprawnionej. W rozpatrywanej sprawie oznaczało to, że zmarła w dniu 6.11.2016 r. A. G. nabyła prawo do emerytury za listopad 2018 r., której organ rentowy jej nie wypłacił. Z przepisem tym koresponduje przepis art. 136 ust. 2a ustawy, który stanowi, iż w razie śmierci emeryta lub rencisty wstrzymanie wypłaty świadczenia następuje od miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym zmarł emeryt lub rencista. Z obu powyższych przepisów jednoznacznie wynikało, że emerytura A. G. za listopad 2016 r. była świadczeniem jej należnym, które organ rentowy winien wypłacić osobie uprawnionej w dniu wymagalności (25.11.2016 r.). Natomiast śmierć emerytki uzasadniałaby wstrzymanie świadczenia dopiero od następnego miesiąca, tj. od grudnia 2016 r. W sprawie nie ujawniono decyzji organu z listopada 2016 r. o wstrzymaniu wypłaty świadczenia w związku z brakiem możliwości jego doręczenia (art. 134 ust. 1 pkt 4 ustawy). Decyzja taka zresztą nie byłaby uzasadniona w sytuacji, gdy przed śmiercią A. G. organ skutecznie wypłacał należne jej świadczenie doręczając je wnioskodawcy. Wobec tego, że podstawą zasadnych roszczeń wnioskodawcy nie był przepis art. 136 § 1 ustawy, wobec tego jego roszczenie nie wygasło wraz z upływem terminu określonego w § 3 art. 136. Przepis art. 136 ust. 1 ustawy ma jednak znaczenie w zakresie ustalenia kręgu osób uprawnionych do niewypłaconych przez organ należnych emerytur i rent, albowiem świadczenia z ubezpieczeń społecznych nie wynikają ze stosunków o charakterze cywilnoprawnym, wobec czego nie podlegają dziedziczeniu na podstawie art. 922 § 1 Kodeksu cywilnego. Wnioskodawca, jako mąż zmarłej emerytki uprawnionej do emerytury za listopad 2016 r., nabył prawo do tego świadczenia na podstawie art. 136a ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 1 ustawy.

Mając powyższe na względzie należało, na podstawie art. 386 § 1 kpc, zmienić zaskarżony wyrok i orzec jak w sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego.

SSA Barbara Ciuraszkiewicz SSA Ireneusz Lejczak SSA Barbara Staśkiewicz